

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 26. juni 2024

Sag BS-63300/2023-HJR
(1. afdeling)

Appellant, tidligere Sagsøger
(advokat Jonas Christoffersen)

mod

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
(advokat Søren Horsbøl Jensen)

Biintervenient:
Udlændinge- og Integrationsministeriet
(advokat Søren Horsbøl Jensen)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 13. afdeling den 1. december 2023 (BS-8459/2022-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Jens Kruse Mikkelsen og Mohammad Ahsan.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Retsgrundlag

Som anført i landsrettens dom blev indfødsretsloven nyaffattet ved lov nr. 252 af 27. maj 1950. I bemærkningerne til lovens § 2 om et barns erhvervelse af indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab anføres følgende (Rigsdags-tidende 1949-50, tillæg A, lovforslag nr. L 125, sp. 4571):

”Bestemmelsen svarer til § 3, stk. 2, i loven af 1925. De foretagne redaktionelle ændringer skyldes alene, at den hidtil gældende regel i § 3, stk. 1, i 1925-loven er udgået af forslaget.

Selvom en dansk mands giftermål med en fremmed kvinde ikke længere skal medføre, at hustruen derved automatisk bliver dansk, anses det dog for rimeligt, at det barn, som de måtte have fået med hinanden inden giftermålet, i statsborgerlig henseende får samme stilling som dets senere i ægteskabet fødte søskende.”

Anbringender

Appellant, tidligere Sagsøger har supplerende anført navnlig, at registreringen af hen-

des indfødsret i 2004 ikke skyldes en programmeringsfejl. Programmeringen er derimod i overensstemmelse med myndighedernes retsopfattelse i 2004.

Folkeregistreringsvejledningerne fra 1995 og indtil 2013 fastslog, at hvis en dansk mand og en udenlandsk kvinde indgik ægteskab, skulle kommunen foretage ændring af eventuelt udenlandsk statsborgerskab til dansk for de registre-rede fællesbørn, der var ugifte og under 18 år. De forskellige udgaver af vejledningerne i det nævnte tidsrum indeholdt ikke nogen betingelse om, at det pågældende barns far skulle have dansk indfødsret på barnets fødselstidspunkt. Det har formodningen imod sig, at gentagne vejledninger skulle have været baseret på en fejlagtig fortolkning af indfødsretsloven. Det var først med folkeregistreringsvejledningen i 2013, at der blev beskrevet en ny fortolkning af indfødsretsloven, som i øvrigt var uden støtte i loven, forarbejderne eller litteraturen.

Det må i fravær af modsatrettede oplysninger lægges til grund, at kommunerne har administreret i overensstemmelse med de til enhver tid udstedte folkeregistreringsvejledninger og i overensstemmelse med den til enhver tid gældende retsopfattelse, således at der er foretaget registreringer uden hensyn til farens indfødsret på fødselstidspunktet.

Udlændinge- og Integrationsministeriets praksis om udstedelse af dansk indfødsretsbevis er ikke nærmere belyst. Der foreligger ikke dokumentation for, at der på noget tidspunkt før 2017 har været stillet krav om, at faren skulle være dansk statsborger på fødselstidspunktet. Der er i perioden 2004-2017 identificeret 23 sager, hvor et barn er registreret med dansk indfødsret, selv om faren ikke var dansk på tidspunktet for barnets fødsel. Der foreligger ingen oplysninger om, hvor mange børn der i perioden fra 1898 til 2004 har fået dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab, selv om faren ikke var dansk på tidspunktet for barnets fødsel. Hvis Højesteret følger ministeriets nye fortolkning, kan et betragteligt antal børn, børnebørn, oldebørn og tipoldebørn miste deres danske indfødsret.

Princippet om familiens statsborgerretlige enhed gælder uanset tidspunktet for barnets fødsel og har fundet klart udtryk i tilblivelseshistorien til indfødsretslovens § 2.

Der kan ikke ved fortolkningen af § 2 lægges vægt på lovændringer efter 1998 og forudsætninger om gældende ret i forarbejderne hertil.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har supplerende anført navnlig, at registreringen af Appellants, tidligere Sagsøger danske indfødsret skete på baggrund af en programmeringsfejl, hvorefter programmets maskinelle regelsæt automatisk ændrede registreringen af et udenlandsk barns statsborgerskab til dansk ved registreringen af forældrenes ægteskab, uden hensyn til om faren var dansk på barnets fødselstidspunkt. Fejlen blev opdaget i 2017 og skyldes formentlig en programmeringsfejl, der er opstået i forbindelse med en modernisering af it-systemet i 2001.

Der er ikke med de forskellige udgaver af folkeregistreringsvejledningen i perioden fra 1995 til 2013 holdepunkter for, at indfødsretslovens § 2 var baseret på en retsopfattelse, hvorefter et barn, der var født uden for ægteskab af udenlandske forældre, erhvervede dansk indfødsret, hvis faren senere – efter at have erhvervet dansk indfødsret – giftede sig med barnets mor.

Folkeregistreringsvejledningen har ikke på noget tidspunkt haft som formål at give en udtømmende og detaljeret beskrivelse af betingelserne for erhvervelse og fortabelse af dansk indfødsret. Vejledningen skal læses som et supplement til de regler, der er fastsat i CPR-loven (tidligere folkeregistreringsloven). Spørgsmålet om, hvilket statsborgerskab den pågældende må anses for at have, reguleres ikke af CPR-loven, men beror på en fortolkning af indfødsretsloven. I ingen af de versioner af vejledningen, som der er henvist til, er det anført, at farens nationalitet på tidspunktet for barnets fødsel skulle være betydningsløst.

Appellants, tidligere Sagsøger udlægning af den administrative praksis på området bestrides, og det påhviler ikke ministeriet at føre bevis imod denne udlægning.

Det er i øvrigt ved ændringer af indfødsretsloven efter 1998 lagt til grund, at lovens § 2 skal forstås på den måde, at bestemmelsen alene omfatter et barn, hvis far var dansk på tidspunktet for dets fødsel.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Appellants, tidligere Sagsøger forældre kom til Danmark i 1993 og blev gift samme år. Hendes far var dengang Udenlandsk 1 statsborger, mens hendes mor var og fortsat er Udenlandsk 2 statsborger.

Appellant, tidligere Sagsøger, der blev født i Danmark i 1995, blev ved fødslen registre-ret som Udenlandsk 1 statsborger efter sin far. I 2000 blev hendes forældre skilt og senere samme år blev hendes far dansk statsborger ved lov (naturalisation). Hun fik imidlertid ikke dansk indfødsret som biperson til sin far, da hendes mor havde forældremyndigheden over hende alene.

Forældrene blev gift igen den 11. marts 2004, hvorefter Appellant, tidligere Sagsøger den 18. marts 2004 blev registreret som dansk statsborger i CPR-registeret.

Ved afgørelse af 2. juni 2021 ændrede Indenrigs- og Boligministeriet Appellants, tidligere Sagsøger registrering i CPR-registeret fra dansk til Udenlandsk 2 statsborger. Hun blev samtidig bedt om at aflevere sit danske pas og at søge om opholdstilladelse.

Ministeriet begrundede afgørelsen med, at det i 2004 på tidspunktet for registreringen af hende som dansk statsborger fulgte af den dagældende indfødsretslovs § 2, at det var en betingelse for erhvervelse af dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab (legitimation), at hendes far var dansk statsborger, da hun blev født.

Sagen angår, om ministeriet var berettiget til at ændre registreringen af Appellants, tidligere Sagsøger danske indfødsret.

Et barns erhvervelse af indfødsret ved forældrenes ægteskab (legitimation)
Indfødsretslovens § 2 blev nyaffattet i 1998 (lov nr. 1018 af 23. december 1998). Denne bestemmelse var gældende i 2004, da Appellants, tidligere Sagsøger danske indfødsret blev registreret i CPR-registeret. Af bestemmelsen fremgår, at hvis et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Ordlyden af 1998-indfødsretslovens § 2 udelukker ikke, at bestemmelsen forstås sådan, at det var en betingelse for et barns erhvervelse af dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far også havde dansk indfødsret, da barnet blev født. Ordlyden af bestemmelsen udelukker omvendt heller ikke, at den forstås sådan, at dette ikke var en betingelse, idet det i givet fald ville have været naturligt at nævne dette i tilknytning til bestemmelsens 2. pkt., hvorefter det er en forudsætning for at erhverve dansk indfødsret, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Af forarbejderne til lovændringen i 1998 fremgår, at formuleringen af § 2 er ændret som følge af den foreslåede ændring af § 1 om erhvervelse af dansk indfødsret ved fødsel (Folketingstidende 1998-99, tillæg A, lovforslag nr. L 69, s. 1796). Der er imidlertid ikke fornødent grundlag for at udlede heraf, at det var en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel.

Det fremgår endvidere af forarbejderne til lovændringen i 1998, at § 2 ikke indebærer ændringer af gældende ret. Ved den nærmere forståelse af bestemmelsen må der derfor ses på retstilstanden forud for lovændringen.

Bestemmelsen i § 2 fra 1998 har sin oprindelse i § 3, stk. 2, i indfødsretsloven af 1898 (lov nr. 42 af 19. marts 1898), der blev videreført i § 3, stk. 2, i indfødsretsloven af 1925 (lov nr. 123 af 18. april 1925) og i § 2 i indfødsretsloven af 1950 (lov nr. 252 af 27. maj 1950). Sidstnævnte bestemmelse var gældende indtil nyaffattelsen i 1998.

Af indfødsretslovene af 1898 og 1925 fremgik af § 3, stk. 1, at en fremmed kvinde, som giftede sig med en mand, der havde dansk indfødsret, ved ægteskabets indgåelse erhvervede dansk indfødsret. Hvis ægtefællerne havde børn sammen forinden ægteskabets indgåelse, erhvervede også disse børn dansk indfødsret, hvis de var under 18 år (og ugifte), jf. § 3, stk. 2.

Højesteret finder, at det efter ordlyden af § 3, stk. 2, i indfødsretslovene af 1898 og 1925 ikke var en betingelse for et barns erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel. Det afgørende for barnets erhvervelse af dansk indfødsret efter disse love var – i lighed med den udenlandske kvindes erhvervelse af dansk indfødsret ved ægteskab – at faren havde dansk indfødsret ved indgåelsen af ægteskabet.

Af § 2 i indfødsretsloven af 1950 fremgik, at hvis en dansk mand og en fremmed kvinde havde børn sammen, inden de indgik ægteskab, erhvervede børnene ved forældrenes ægteskab dansk indfødsret, hvis børnene var ugifte og under 18 år. Denne bestemmelse, der efter sine forarbejder videreførte 1925-lovens § 3, stk. 2, må efter ordlyden også forstås på den måde, at det ikke var en betingelse for et barns erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel.

En sådan forståelse er i overensstemmelse med bestemmelsens formål, der var at sikre, at børn, som et par havde sammen før ægteskabets indgåelse, erhver-

vede samme statsborgerskab som søskende, der blev født efter ægteskabets indgåelse (Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, lovforslag nr. L 125, sp. 4571). Disse søskende født i ægteskabet erhvervede efter § 1 i indfødsretsloven af 1950 dansk indfødsret efter faren ved fødslen. Formålet med 1950-lovens § 2 var således at ligestille helsøskende i statsborgerretlig henseende, uanset tidspunktet for deres fødsel. Som nævnt blev gældende ret videreført ved lovændringen i 1998, og bestemmelsens formål kan derfor ikke anses for ændret.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i øvrigt ikke godtgjort, at der forud for lovændringen i 1998 var en administrativ praksis, hvorefter et barns erhvervelse af indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab var betinget af, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at 1998-indfødsretslovens § 2 efter ordlyden, formålet og tilblivelseshistorien må forstås på den måde, at et barns erhvervelse af indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab ikke var betinget af, at barnets far havde dansk indfødsret, da barnet blev født.

Indenrigs- og Boligministeriet var således ikke berettiget til ved afgørelsen af 2. juni 2021 at ændre registreringen af Appellants, tidligere Sagsøger danske indfødsret, og afgørelsen skal derfor ophæves.

Konklusion

Højesteret tager Appellants, tidligere Sagsøger påstand til følge som nedenfor bestemt.

Efter sagens karakter og omfang fastsættes sagsomkostninger for landsret og Højesteret til 159.250 kr., heraf 150.000 kr. til dækning af udgift til advokat og 9.250 kr. til dækning af retsafgifter.

THI KENDES FOR RET:

Indenrigs- og Boligministeriets afgørelse af 2. juni 2021 om ændring af registreringen af Appellants, tidligere Sagsøger statsborgerskab i CPR-registeret ophæves.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Indenrigs- og Sundhedsministeriet inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse betale 159.250 kr. til Appellant, tidligere Sagsøger. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 26-06-2024 kl. 12:00

Modtagere: Advokat (H) Søren Horsbøl Jensen, Indstævnte Indenrigs- og Sundhedsministeriet (tidl. Indenrigs- og Boligministeriet), Biintervenient Udlændinge- og Integrationsministeriet, Advokat (H) Jonas Christoffersen, Appellant, tidligere Sagsøger